

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Posudek vedoucího práce
na bakalářskou práci Jakuba Kaprála
***Utilization of general rhythm metrics for differentiation
of Slovak English from Slovak and English***

Využití globálních rytmických ukazatelů navržené koncem minulého století je trvalým zdrojem kontroverzí. Na jednu stranu se neustále objevují nové studie, které rytmické ukazatele využívají tak, jak byly navrženy, případně s menšími modifikacemi, na druhou stranu se ozývají hlasy, které kritizují nejasný vztah ukazatelů k reálným rytmickým vzorcům v jazyce. Tak či onak, význam rytmického členění promluv pro komunikaci zpochybňován není. Naopak je díky novým experimentům opětovně dokládán a doceňován. Zároveň se ukazuje, že nejasný vztah mezi fyzikálními vlastnostmi střídajících se kontrastů a jejich percepčními korelátů bude zřejmě pochopen až po zodpovězení současných výzkumných problémů. Jeden z nich řeší i práce Jakuba Kaprála, který zkoumá užitečnost globálních rytmických ukazatelů při srovnávání angličtiny produkované slovenskými mluvčími se standardní slovenštinou a angličtinou.

Obsah práce naznačuje logickou stavbu a přehledné dělení – je v souladu s konvencemi prezentace empirického výzkumu. Celkově se práce skládá z pěti oddílů (z nichž tři jsou ještě dále vnitřně členěny), seznamu použité literatury a drobnějších náležitostí, včetně abstraktu ve slovenském a anglickém jazyce.

Teoretické pozadí řešeného problému nejprve pojednává o řečovém rytmu. Zabývá se jeho úlohou v řečovém chování člověka, koncepty potřebnými k jeho popisu a způsoby jeho zkoumání. Autor shromáždil odpovídající množství zdrojů, které prostudoval se zřejmým porozuměním. Podstatu rytmických ukazatelů založených na trvání vokalických a konsonantických intervalů v řečovém signálu, které jsou v předkládané práci hlavním prostředkem porovnání dvou variant mluvené angličtiny a slovenštiny, vysvětluje také adekvátně. Užitečné je i shrnutí relevantních poznatků o angličtině a slovenštině na s. 14 až 21. Hypotézy pro vlastní výzkum jsou formulovány jasně a poučené (s. 22).

Metodika vlastní experimentální studie je představena ve třetí kapitole. Vysvětluje získání řečových vzorků, popisuje jejich vlastnosti a poskytuje informace o zpracování zvukových nahrávek, extrakci dat a jejich statistickém vyhodnocení. Oddíl je stručný, ale jasný.

Analýzy ve čtvrté kapitole jsou popsány srozumitelně a přehledně. Jakub Kaprála postupuje od celkových hrubých průměrů přes očištění dat o krátké nádechové úseky, které mohou celkový obraz zkreslovat, k bližšímu pohledu na dvojice ukazatelů, které se zdají být pro stanovený

úkol nevhodnějšími (oddíl 4.5). Zajímavé je i porovnání naměřených hodnot s hodnotami publikovanými v odborné literatuře v nedávné době (zejm. s. 35).

Závěrečná diskuse a shrnutí interpretují nálezy, tj. především odlišnosti v trvání konsonantických a vokálních intervalů. Dokladem systematického přístupu je i to, že autor se vyjadřuje ke svým původním hypotézám. Na konci vlastního textu jsou pak chvályhodně zmíněna omezení předkládané studie a z nich plynoucí další směry navazujícího výzkumu. Úvodní věta diskuse (s. 38) mluví o „teoretickém výzkumu“. Mohl by autor vysvětlit, co tímto konceptem míní, proti čemu ho vymezuje a jak ho zařazuje do současného rámce lingvistického bádání?

Pro účely obhajoby dále navrhuji zamyslet se nad následujícím problémem. Osy y v grafech nemají specifikace (což je možná nevyhnutelné) a ani legendy u grafů toto nevysvětlují. V jakých jednotkách jsou vlastně výsledky pro jednotlivé ukazatele uváděny?

Graficky i jazykově je práce na odpovídající úrovni. Pouze snad drobná otázka ke slovu *thrice* (s. 28 uprostřed prvního odstavce). Čím se toto slovo liší, kromě sémantické náplně, od slova *twice* a čím by mohlo být podmíněno jeho použití?

Závěrem je možno konstatovat, že bakalářská práce Jakuba Kaprála je užitečným příspěvkem ke zkoumání řečového rytmu slovenštiny a angličtiny. Svým obsahem i rozsahem vyhovuje požadavkům kladeným na kvalifikační práce dané úrovně. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 16.6.2014

.....

doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.